

Advies nr. 158/2019 van 27 september 2019

Betreft: adviesaanvraag van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap m.b.t. artikel 2, 5° van het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Regering van 11 juni 2009 houdende invoering van een meesterschapsstage in de basisopleiding van de middenstand (CO-A-2019-164)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Harald Mollers, minister van Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek van de Duitstalige Gemeenschap, ontvangen op 8 augustus 2019;

Gelet op het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

Brengt op 27 september 2019 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN ADVIESAANVRAAG

1. De heer Harald Mollers, minister van Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek van de Duitstalige Gemeenschap (hierna "de aanvrager") heeft op 8 augustus 2019 het advies van de Autoriteit gevraagd over artikel 2, 5° van het *voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Regering van 11 juni 2009 houdende invoering van een meesterschapsstage in de basisopleiding van de middenstand* (hierna "het voorontwerp").

Context

2. Het voorontwerp beoogt een aantal wijzigingen en toevoegingen door te voeren in het besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap *houdende invoering van een meesterschapsstage in de basisopleiding van de middenstand* van 11 juni 2009, (hierna "het besluit"). Het besluit bevat regels en voorwaarden voor de erkenning van de stageovereenkomst die wordt gesloten in het kader van een meesterschapsstage. "Artikel 1, punt 1° van het voorontwerp, dat artikel 1, § 1 van het besluit wijzigt, beschrijft wat er wordt verstaan onder een meesterschapsstage. Het artikel luidt als volgt : "*De meesterschapsstage dient als voorbereiding van een meesterschapsstagiair op een zelfstandige activiteit, op een activiteit in een onderneming of op het verwerven van praktische kennis en competenties in het kader van een duale studie. De meesterschapsstage omvat zowel een vaktheoretisch als een bedrijfskundig gedeelte van een opleiding tot ondernemingshoofd of van een andere duale studie aan een erkende hogeschool of universiteit in het binnenland of het buitenland en bereidt de meesterschapsstagiair voor op het eindopleidingsexamen, bachelorexamen of masterexamen.*" De stage moet worden gevolgd bij een door het "*Institut für Aus- und Weiterbildung im Mittelstand und in kleinen und mittleren Unternehmen*"het Instituut voor de opleiding en de voortgezette opleiding in de middenstand en de kmo's, hierna " het Instituut") erkende opleidingsonderneming.
3. De aanvrager heeft het advies van de Autoriteit gevraagd over artikel 2, 5° van het voorontwerp. Dit artikel wijzigt artikel 2 van het besluit dat de voorwaarden om erkend te worden als een opleidingsonderneming bevat. Een aantal van deze voorwaarden brengt een verwerking van persoonsgegevens met zich mee.

4. Artikel 2, 5° van het voorontwerp voegt twee paragrafen namelijk 6 en 7 toe aan artikel 2 van het besluit. Alleen de toepassing van paragraaf 7 leidt tot de verwerking van persoonsgegevens. In toepassing van paragraaf 7 legt het Instituut, voor elke opleidingsonderneming een dossier aan dat de volgende gegevens bevat :

- 1° een kopie van het attest van erkende opleidingsonderneming;
- 2° de naam en de maatschappelijke zetel van de opleidingsonderneming;
- 3° haar ondernemingsnummer;
- 4° de plaats van de praktische opleiding;
- 5° het ondernemingsprofiel;
- 6° in voorkomend geval de bijzondere plichten van de opleidingsonderneming met betrekking tot een bedrijfsoverkoepelende praktische opleiding;
- 7° de gegevens van het ondernemingshoofd en het bewijs dat hij gemachtigd is om te handelen, een bewijs van zijn vakbekwaamheid, zijn pedagogische bekwaamheid en beroepservaring;
- 8° als de rol van opleider niet door het ondernemingshoofd wordt vervuld: de gegevens van die opleider of opleiders, alsook bewijzen van hun vakbekwaamheid, pedagogische bekwaamheid en beroepservaring;
- 9° het arbeidsreglement van de opleidingsonderneming.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Rechtsgrondslag

5. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrondslag in de zin van artikel 6 AVG. Gelet op de reglementaire omkadering van de voorgeschreven verwerking van (persoons)gegevens in artikel 2, 5° van het voorontwerp lijkt deze een rechtsgrond te kunnen vinden in artikel 6.1.c) van de AVG.
6. Artikel 16, 8° van het decreet van 16 december 1991 *betreffende de opleiding en de voortgezette opleiding in de Middenstand en de KMO's* bepaalt dat het Instituut is belast met het houden van toezicht op de opleidingsondernemingen, die te erkennen en waar nodig de erkenning in te trekken.
7. Wanneer de juridische grondslag van een persoonsgegevensverwerking een wettelijke verplichting is, zoals hier het geval is, schrijft artikel 6.3 van de AVG voor, gelezen in samenhang met de artikelen 22 van de Grondwet en 8 van het Europees Verdrag voor de

Rechten en fundamentele vrijheden van de Mens (hierna EVRM), dat de wezenlijke elementen van de gegevensverwerking moeten worden opgenomen in de regelgeving¹. De regelgeving moet dus in principe de verwerkingsverantwoordelijke, de soorten of de categorieën gegevens die worden verwerkt evenals de betrokkenen, de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt, de doelbinding, de bewaartermijnen, de verwerkingsactiviteiten en -procedures nader omschrijven². Zoals het Grondwettelijk hof heeft vastgesteld in zijn constante rechtspraak, belet het legaliteitsbeginsel echter geen delegatie aan de Regering, mits de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven *en betrekking heeft op de uitvoering van maatregelen waarvan de essentiële elementen vooraf door de wetgever zijn vastgesteld*³. De Autoriteit had reeds de gelegenheid om aan deze principes te herinneren⁴.

8. Hierna zal worden onderzocht in hoeverre de betrokken regelgeving aan deze vereisten voldoet.

2. Doeleinden

9. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
10. In het voorontwerp is niet met zoveel woorden beschreven wat het doel is van de gegevensverwerking. De bedoeling van het voorontwerp is het creëren van de mogelijkheid om een stage te kunnen doorlopen teneinde praktijkervaring en kennis op te doen bij een erkende opleidingsonderneming. De voornaamste taak van het Instituut bestaat eruit om de opleidingsplaatsen te erkennen. Om te kunnen beoordelen of een onderneming voldoet aan de vereisten van erkende opleidingsonderneming, zal het Instituut gegevens moeten verwerken. Uit de opzet en context van artikel 2, 5° van het voorontwerp kan derhalve afgeleid worden dat de verwerking van de persoonsgegevens noodzakelijk is, om er zeker van te zijn dat de opleidingsonderneming voldoet aan alle gestelde vereisten.

¹ Lees onder meer, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v. Zie eveneens, Advies nr. 130/2018 van de Autoriteit van 28 november 2018, § 9; Advies nr. 34/2018 van de Autoriteit van 11 april 2018, § 30.

² Lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v.

³ lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.

⁴ Zie bijvoorbeeld het Advies nr. 34/2018 van de Autoriteit van 11 april 2018, § 30; Advies nr. 110/2018 van de Autoriteit van 17 oktober 2018, punten 7-9; Advies nr. 161/2018 van de Autoriteit van 19 december 2018, voor een concreet geval waar een wetgever de bevoegdheid fundeert van de Koning om een verwerking van persoonsgegevens in te voeren.

11. De Autoriteit acht het voorgaande een gerechtvaardigde doeleinde in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

3. Proportionaliteit

12. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').
13. De persoonsgegevens die ingevolge de nieuwe paragraaf 7 worden verwerkt zijn de gegevens van het ondernemingshoofd. Indien de opleiding niet door het ondernemingshoofd wordt gegeven, "de gegevens" van de daadwerkelijke opleiders.
14. Zoals de tekst thans is geformuleerd, kan de Autoriteit onmogelijk de proportionaliteit beoordelen. De term "gegevens" is in het licht van artikel 5.1.c) AVG nietszeggend. De aanvrager moet verduidelijken en specificeren wat er onder "de gegevens" van het ondernemingshoofd en / of de opleider(s) wordt verstaan.

4. Verwerkingsverantwoordelijke

15. De verwerkingsverantwoordelijke wordt gedefinieerd als *"de natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt"* (artikel 4.7) van de AVG). Artikel 4.7) van de AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke kan worden aangewezen door de reglementering.

16. Het besluit noch het voorontwerp, wijst de verwerkingsverantwoordelijke expliciet aan. Rekening houdend met de opdrachten van het Instituut zoals vermeld in artikel 16, 8° van het decreet van 16 december 1991, kan hieruit worden afgeleid dat het Instituut verwerkingsverantwoordelijke is voor de persoonsgegevens die het in het kader van die opdrachten verwerkt. Om elke onduidelijkheid te vermijden, is de Autoriteit van mening dat de aanvrager, om de uitoefening van de rechten van de betrokkene, zoals uiteengezet in de artikelen 12 tot en met 22 van de AVG te vergemakkelijken, expliciet in het besluit moet aangeven wie de verwerkingsverantwoordelijke is. De Autoriteit wil van deze gelegenheid gebruik maken om er nogmaals op te wijzen dat de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijken passend moet zijn in het licht van de feitelijke

omstandigheden. Zowel de Werkgroep Artikel 29⁵- voorganger van het Europees Comité voor gegevensbescherming - als de Autoriteit⁶ hebben aangedrongen op de noodzaak om deze concepten te benaderen vanuit een feitelijk perspectief. Het is met andere woorden noodzakelijk om voor elke verwerking van persoonsgegevens te controleren wie het doeleinde bepaalt van de verwerking alsook de middelen om dit doeleinde te realiseren.

5. Bewaartermijn van de gegevens

17. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
18. De Autoriteit stelt vast dat het voorontwerp noch het besluit niet voorzien in enige bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens.
19. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, adviseert de Autoriteit om in het voorontwerp maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden te verwerken persoonsgegevens te voorzien, of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen.

6. Beveiligingsmaatregelen

20. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
21. Artikel 32 AVG wijst in dit verband op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
 - de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;

⁵ Werkgroep artikel 29, Advies 1/2010 over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker", 16 februari 2010, p. 9.

⁶ De Autoriteit, *het punt over de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de (AVG)* en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten, blz. 1.

- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
22. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de Autoriteit op de Aanbeveling van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer⁷ ter voorkoming van gegevenslekken en op het document "Referentiemaatregelen⁸ inzake beveiliging die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht moeten worden genomen". De Autoriteit onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer⁹.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

oordeelt dat de volgende aanpassingen zich opdringen:

- exact te omschrijven wat wordt verstaan onder "de gegevens" (punt 14);
- de verwerkingsverantwoordelijke(n) aanduiden (punt 16);
- de opslagperiode(s) van de persoonsgegevens preciseren (punt 19);

wijst de aanvrager op het belang van de volgende elementen:

⁷ Aanbeveling uit eigen beweging van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 01/2013 van 21 januari 2013 *betreffende de na te leven veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van gegevenslekken* (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013_0.pdf).

⁸ Referentiemaatregelen van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf).

⁹ Zie ook Aanbeveling van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 01/2008 van 24 september 2008 *met betrekking tot het toegangs- en gebruikersbeheer in de overheidssector* (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf).

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

- de naleving van artikel 32 AVG en de verplichting van de verwerkingsverantwoordelijke om de gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens (punten 20 en 21).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum